

GIÁO DỤC KĨ NĂNG HOẠT ĐỘNG NHÓM CHO TRẺ 5-6 TUỔI TRONG HOẠT ĐỘNG VUI CHƠI Ở TRƯỜNG MẦM NON

TRẦN THỊ KIM YẾN*

Abstract: Skills education activities for children of 5-6 age group in fun activities in preschools is the impact on pedagogical purpose, with the orientation of education to children through the organization of the game for education and skills development activities for kindergarten groups in kindergarten. The paper gives analysis of some expression of group activity skills of 5-6 year old children in fun activities and skills education for children.

Keywords: skills, teamwork, fun activities, children 5-6 years old.

Kĩ năng (KN) hoạt động nhóm (HĐN) của trẻ là khả năng tương tác, hợp tác cùng thực hiện có hiệu quả một nhiệm vụ nào đó giữa trẻ trong nhóm dưới sự điều khiển của giáo viên dựa trên những tri thức và kinh nghiệm đã có trong điều kiện nhất định. Trong trường mầm non, giáo dục kĩ năng (GDKN) HĐN cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động vui chơi (HĐVC) là quá trình tác động sư phạm có mục đích, có định hướng của giáo dục (GD) tới trẻ thông qua việc tổ chức các trò chơi nhằm GD và phát triển KN HĐN cho trẻ mẫu giáo ở trường mầm non, là tác động sư phạm có mục đích, có hướng, có kế hoạch của nhà GD (giáo viên) đến người bị GD (trẻ mẫu giáo) nhằm thực hiện mục tiêu, nhiệm vụ GDKN HĐN đã đặt ra.

1. Biểu hiện KN HĐN của trẻ 5-6 tuổi trong HĐVC

1.1. Biết lắng nghe bạn, chờ đợi đến lượt mình phát biểu ý kiến. KN này thể hiện sự tôn trọng, quan tâm đến người khác. Trẻ biết lắng nghe, hiểu lời người khác sẽ cải thiện được năng suất làm việc của mình đồng thời tránh được những mâu thuẫn, hiểu nhầm đáng tiếc. Tuy nhiên, thực hiện KN này không có nghĩa là trẻ sẽ im lặng từ đầu đến cuối mà cần có sự phản hồi tích cực, bộc lộ sự tập trung, chăm chú không ngắt lời và “để bạn nói kết thúc trước” nhằm nắm bắt thông tin mà bạn muốn truyền tải.

Lắng nghe, chờ đợi đến lượt mình phát biểu ý kiến là một phần quan trọng của KN HĐN. Các thành viên trong nhóm phải biết lắng nghe và hiểu ý kiến của nhau để giúp cho việc trao đổi, chia sẻ, giao tiếp, thương lượng, thuyết phục và hợp tác giữa họ có hiệu quả

hơn; góp phần kiểm chế cảm xúc bản thân, giải quyết mâu thuẫn (nếu có) một cách hài hòa để đi đến sự đồng thuận trong nhóm. Trẻ biết nghe chăm chú, tập trung, nhìn vào mắt của người đối diện khi giao tiếp, đồng thời biết chờ đến lượt mình, không ngắt lời, không nói leo. Bên cạnh đó, không chỉ hiểu chính xác, thấu đáo lời người khác nói mà trẻ còn biết tạo không khí bình đẳng, thân mật; biết tỏ ra quan tâm và thông cảm với bạn, biết phản hồi thích hợp bằng nét mặt, cử chỉ, điệu bộ, lời nói.

Bên cạnh lắng nghe, trẻ còn biết bày tỏ ý kiến của mình bằng cách sử dụng lời nói rõ ràng, mạch lạc, kết hợp với nét mặt, cử chỉ, điệu bộ một cách phù hợp để cô giáo và các bạn hiểu được mình.

1.2. Biết phối hợp hành động với các bạn trong nhóm để thực hiện công việc chung. Khi tham gia vào trò chơi, trẻ biết cùng nhau thỏa thuận về chủ đề chơi, phân vai chơi, tìm chỗ chơi... Khi phân vai, trẻ không chỉ dựa trên quan hệ thiện cảm cá nhân mà còn dựa vào khả năng và phẩm chất của đứa trẻ đó, làm cho trẻ chơi thú vị hơn, giống thật hơn. Trẻ biết nhường vai cho nhau, sẵn sàng đóng những vai mà trẻ không thích nhưng cần thiết cho trò chơi, trẻ biết cùng nhau suy nghĩ, thỏa thuận về chủ đề chung và việc phân vai chơi. Trẻ biết cùng nhau phân chia nhiệm vụ cho từng thành viên trong nhóm. Bên cạnh đó, trẻ còn thể hiện sự giúp đỡ. Chia sẻ với bạn trong khi chơi cũng như biết tìm cách giải quyết khi có mâu thuẫn xảy ra để tiếp tục thực hiện nhiệm vụ nhận thức.

* Sở Giáo dục và Đào tạo Đắk Lắk

1.3. Biết chấp nhận sự phân công nhiệm vụ của nhóm và hoàn thành nhiệm vụ nhóm giao cho. Sự “chấp nhận” không có nghĩa là “a dua”, làm theo ý của người khác mà là sự tôn trọng ý kiến của tập thể để đạt được mục tiêu chung. Trẻ có KN HĐN sẽ biết chấp nhận sự phân công để đạt được mục tiêu chung của cả nhóm. Trẻ sẽ cảm thấy thoải mái mà không phải bực bội, ảm ức vì phải làm điều mình không thích. Khi có một thái độ tự nguyện, tâm lý thoải mái, trẻ sẽ cố gắng trong công việc để hoàn thành nhiệm vụ được giao, góp phần đem lại kết quả cao cho hoạt động của nhóm.

Mỗi nhóm trẻ luôn có sự đa dạng về KN, nhân cách giữa các thành viên. Và trong hoạt động tập thể, mỗi nhiệm vụ được hoàn thành luôn là kết quả của sự nỗ lực chung của cả nhóm. Khi tham gia hoạt động cùng nhau, trẻ phải biết tự đánh giá khả năng riêng của mình cũng như sở thích, nguyện vọng và khả năng của các bạn trong nhóm, từ đó đưa ra những ý kiến phù hợp nhất với việc phân công các phần việc cụ thể cho từng bạn, đảm bảo để thành viên mạnh phần nào, có thể trở hết tài năng của mình hỗ trợ điểm yếu cho các thành viên khác, luôn hỗ trợ cho nhau làm cho nhóm trở nên cân bằng và hoàn hảo hơn.

Quá trình trao đổi để thống nhất về việc phân công nhiệm vụ cho nhau đòi hỏi ở trẻ tinh thần trách nhiệm cao đối với mục tiêu chung của tập thể. Đồng thời, sự linh hoạt và chấp nhận thỏa hiệp khi cần thiết cũng là một yếu tố không thể thiếu được, đảm bảo để mỗi trẻ đều thấy được và cố gắng hoàn thành nghĩa vụ của mình.

1.4. Chủ động hỗ trợ bạn và yêu cầu bạn hỗ trợ mình một cách tự tin, chân thực, cởi mở. Trong quá trình làm việc theo nhóm có rất nhiều vấn đề nảy sinh (do mâu thuẫn phát sinh, do năng lực của trẻ còn hạn chế...) khiến đôi khi trẻ không thể tự mình giải quyết được nên rất cần sự hỗ trợ. Tìm kiếm sự giúp đỡ của người khác không có nghĩa là trẻ ỷ lại, nhờ người khác làm thay, làm hộ cho mình... Việc giúp trẻ “gỡ rối”, tìm được cách giải quyết vấn đề nhanh chóng sẽ khiến trẻ không cảm thấy chán nản, bỏ dở công việc mà có sự tự tin hơn để tiếp tục công việc. Tuy nhiên, cần cho trẻ nhận thức được rằng không phải cứ gặp khó khăn là tìm sự giúp đỡ ngay mà phải có sự cố gắng hết mình, sau đó nếu không tự giải quyết được mới tìm sự giúp đỡ... để

tránh tâm lý thụ động, ỷ lại, không tự thân cố gắng, nỗ lực ở các em.

1.5. Biết chia sẻ kinh nghiệm, ý tưởng của mình với các bạn trong nhóm chơi. Trẻ có KN HĐN tức là trẻ phải biết chia sẻ, giúp đỡ các bạn. Trong quá trình cùng nhau hoạt động, trẻ sẽ nắm bắt, lĩnh hội được những kinh nghiệm, thông tin, phương tiện (như đồ dùng, đồ chơi... của các bạn trong nhóm chơi) nhờ vào sự chia sẻ. Đây cũng là điều kiện hình thành nên nhân cách cho trẻ. Trong nhóm chơi, trẻ phải biết trình bày ý kiến của mình một cách rõ ràng, mạch lạc để đưa ra thảo luận, bàn bạc. Chấp nhận ý kiến trái chiều, kiểm chế bản thân, tôn trọng bạn cũng như ý kiến của bạn. Giúp đỡ, chia sẻ những kinh nghiệm, phương tiện, thông tin đem lại sự thoải mái, cởi mở, tinh thần đoàn kết ở trẻ, giúp trẻ hiểu nhau hơn, thân thiết hơn, hạn chế những xung đột, mâu thuẫn. Điều đó giúp cho trẻ đi đến mục đích dễ dàng hơn, hiệu quả công việc trở nên tốt đẹp hơn. Giáo viên cần có sự hỗ trợ, giúp đỡ trẻ thực hiện KN này khi các em gặp những khó khăn.

2. GDKN HĐN cho trẻ

2.1. Khái niệm về GDKN HĐN cho trẻ: GDKN HĐN cho trẻ là một quá trình tác động sư phạm có mục đích, có hướng, có kế hoạch của nhà GD (giáo viên) đến người bị GD (trẻ mẫu giáo) nhằm thực hiện mục tiêu và nhiệm vụ GDKN HĐN đã đặt ra.

2.2. Ý nghĩa của việc GDKN HĐN đối với sự phát triển nhân cách của trẻ

2.2.1. GDKN HĐN cho trẻ là giúp trẻ hình thành và phát triển nhân cách. Các mối quan hệ xã hội mà trẻ tham gia càng phong phú đa dạng, càng góp phần vào việc hoàn thiện nhân cách của trẻ. Sự phối hợp giữa các trẻ trong nhóm chơi đã tạo nên những mối quan hệ xã hội hết sức độc đáo và điển hình. Vì vậy khi tham gia vào hoạt động chung, mỗi trẻ bằng hoạt động giao tiếp của mình đã tích cực chiếm lĩnh những mối quan hệ xã hội. Về thực chất, đây là nền tảng của quá trình phát triển nhân cách.

2.2.2. GDKN HĐN cho trẻ là tạo cơ hội cho trẻ được chơi và rèn luyện các KN khác qua chơi. Không phải ngẫu nhiên mà các nhà khoa học trong và ngoài nước đã chỉ ra rằng: Đối với trẻ nhỏ, chơi là nhu cầu của một cơ thể đang phát triển, là “trường học của cuộc sống”. Khi chơi trẻ sẽ làm được những

việc mà trong thực tế trẻ không thể làm được. Khi tham gia vào trò chơi trẻ sáng khoái, phấn khởi... đó là những yếu tố quan trọng để tăng cường sức khỏe cho trẻ. Khi trẻ được cùng chơi với nhau trong nhóm, trẻ sẽ cọ xát lẫn nhau, học hỏi lẫn nhau... Trong khi chơi trẻ biết thỏa thuận với nhau để phân vai chơi, hành động chơi, biết lắng nghe ý kiến của nhau, biết chia sẻ... Có thể cho rằng, chơi trong nhóm bạn bè là nhu cầu bức thiết của trẻ, và trò chơi cũng là nội dung chủ yếu để tập hợp trẻ thành nhóm. Phần lớn các nét tính cách của trẻ được nhen nhóm trong nhóm bạn bè. Đây là một điều vô cùng quan trọng đối với trẻ.

2.2.3. GDKN HĐN cho trẻ là giúp trẻ bước vào cuộc sống xã hội. Thông qua quá trình học tập với các bạn trong nhóm, trẻ tự tìm kiếm sự hoàn thiện của những quan hệ giữa con người với con người. Vì vậy, cũng không nên cho rằng chơi theo nhóm chỉ giúp trẻ lĩnh hội kiến thức hay một tiêu chuẩn ứng xử nào đó mà còn là cơ sở ban đầu để trẻ xây dựng cách ứng xử với mình cho phù hợp với chuẩn mực của xã hội. Vì vậy, có thể nói GDKN HĐN cho trẻ là tạo ra cho trẻ các kinh nghiệm về quan hệ đạo đức, quan hệ trách nhiệm và giúp đỡ nhau cùng hướng đến mục tiêu chung. HĐN dạy trẻ những bài học về giá trị và hình thành ở trẻ những KN xã hội.

2.3. Nội dung GDKN HĐN cho trẻ 5-6 tuổi. Với mục tiêu của chương trình GD mẫu giáo nhằm giúp trẻ em từ 3-6 tuổi phát triển hài hòa về các mặt thể chất, nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm, KN xã hội và thẩm mỹ, chuẩn bị cho trẻ vào học ở tiểu học. Nội dung GDKN HĐN cho trẻ 5-6 tuổi nằm trong nội dung GD phát triển KN xã hội cho trẻ 5-6 tuổi. Cần phát triển ở trẻ các KN xã hội như: biết lắng nghe ý kiến của người khác, sử dụng lời nói, cử chỉ, lễ phép, lịch sự, tôn trọng, hợp tác chấp nhận.

Như vậy, dựa trên mục tiêu của chương trình GD trẻ em theo độ tuổi, nội dung cơ bản về GDKN HĐN cho trẻ 5-6 tuổi trong HĐVC được chú trọng như: - GD trẻ biết lắng nghe chia sẻ kinh nghiệm, ý tưởng với các bạn trong nhóm chơi; - Biết phối hợp hành động với các bạn trong nhóm để thực hiện công việc chung; - Chủ động hỗ trợ bạn và yêu cầu bạn hỗ trợ mình một cách tự tin, chân thực, cởi mở; - Biết chấp nhận sự phân công nhiệm vụ của nhóm và hoàn thành nhiệm vụ nhóm giao cho.

2.4. Hoạt động GDKN HĐN cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non. Việc GDKN HĐN cho trẻ có thể đạt tới kết quả mong muốn nếu được thực hiện thường xuyên và có hệ thống thông qua các *hoạt động GD* phong phú ở trường mầm non như: hoạt động học tập, hoạt động lao động vừa sức, chế độ sinh hoạt hàng ngày... Trong hoạt động học tập, trẻ được phân thành từng nhóm để chiếm lĩnh tri thức, hoặc có thể cùng nhau thu dọn đồ dùng đồ chơi, cùng nhau chuẩn bị cho giờ ăn trưa... Đặc biệt, trong đó có HĐVC, đây là hoạt động chủ đạo của trẻ mẫu giáo, giữ vai trò vô cùng quan trọng.

HĐVC của trẻ bao gồm nhiều trò chơi khác nhau như: trò chơi đóng vai theo chủ đề, trò chơi đóng kịch, trò chơi lắp ghép - xây dựng, trò chơi vận động... Trò chơi là nội dung chủ yếu để tập hợp trẻ thành nhóm. Vì vậy, muốn trẻ có KN HĐN cùng bạn bè trước hết phải tổ chức tốt các trò chơi cho trẻ tham gia, chú trọng đến những trò chơi đòi hỏi ở trẻ KN hoạt động phối hợp cao như trò chơi xây dựng - lắp ghép, trò chơi vận động... đặc biệt là trò chơi đóng vai theo chủ đề. HĐVC còn được xem như là cách thức tổ chức cuộc sống của trẻ, là phương tiện để hình thành xã hội trẻ em. Trong quá trình chơi, trẻ hiện diện hai loại quan hệ: *loại quan hệ được xác định bởi nội dung trò chơi* (trong đó trò chơi đóng vai theo chủ đề - có các mối quan hệ của các vai trò) và *loại quan hệ thực mà trẻ quan hệ với trẻ để bàn bạc, thỏa thuận, phân chia vai chơi, kiểm tra lẫn nhau khi chơi...* Những mối quan hệ thực đi kèm theo trò chơi là cơ sở hình thành xã hội trẻ em và làm cho trò chơi trở thành cách thức tổ chức cuộc sống cho trẻ.

Như vậy, có thể khẳng định rằng: HĐVC là một trong những con đường thuận lợi để GDKN HĐN cho trẻ 5-6 tuổi. HĐVC vừa là đối tượng nhận thức, vừa là phương tiện GD trẻ hữu hiệu và còn có ý nghĩa quan trọng đối với việc GDKN HĐN cho trẻ.

2.4.1. HĐVC và đặc điểm của HĐVC. Chơi là hoạt động rất tự nhiên trong cuộc sống của mọi người, nó đặc biệt quan trọng đối với sự phát triển của trẻ. Thuật ngữ "chơi" có rất nhiều định nghĩa khác nhau, dưới góc độ lí thuyết hoạt động, có thể hiểu: Chơi là một hoạt động mà động cơ của nó nằm trong quá trình chơi chứ không nằm trong kết quả hoạt động,

khi chơi, trẻ không chú tâm vào một lợi ích thiết thực nào cả, trong trò chơi, các mối quan hệ giữa con người với tự nhiên và xã hội được mô phỏng lại, chơi mang lại cho trẻ trạng thái tinh thần vui vẻ phấn chấn, dễ chịu.

HDVC là hoạt động chủ đạo của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi, nó là phương tiện GD toàn diện cho trẻ. Vì vậy, nếu biết khai thác lợi thế của hoạt động này một cách có định hướng và kế hoạch trong quá trình GDKN HDN cho trẻ 5-6 tuổi thì hiệu quả GD sẽ được nâng lên.

Hiện nay, trong chương trình GD mẫu giáo ở Việt Nam, trò chơi được chia làm 3 nhóm: - *Nhóm chơi trò chơi sáng tạo* (trò chơi không có luật); + Trò chơi đóng vai theo chủ đề (phân vai theo chủ đề); + Trò chơi đóng kịch; + Trò chơi lắp ghép - xây dựng; - *Nhóm chơi với nội dung và luật chơi có sẵn*: + Trò chơi học tập (trò chơi dạy học); + Trò chơi vận động; - *Nhóm trò chơi dân gian*.

Đặc điểm HDVC của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. Chơi là hoạt động tự lập của trẻ, chơi không nhằm tạo ra sản phẩm (kết quả vật chất) mà chủ yếu nhằm thỏa mãn nhu cầu được chơi của trẻ (kết quả tinh thần), được bắt chước làm người lớn của trẻ. Chơi của trẻ không phải thật mà là giả vờ, nhưng sự giả vờ ấy của trẻ lại mang tính chất chân thực. Động cơ chơi của trẻ không nằm trong kết quả chơi mà nằm ngay trong các hành động chơi của trẻ và chính các hành động chơi của trẻ kích thích chúng chơi và duy trì hứng thú chơi của trẻ.

Như vậy, chơi khác với tất cả các hoạt động khác là ở chỗ trò chơi mang tính kí hiệu tượng trưng, động cơ của trò chơi không nằm ở kết quả mà nằm ngay trong bản thân hành động chơi. Trò chơi mang tính tự do và tự nguyện, trò chơi là hoạt động độc lập của trẻ (trẻ tự lựa chọn trò chơi, bạn chơi và tìm kiếm các phương tiện để thực hiện dự định chơi của mình... Chơi của trẻ mang một số nét đặc thù sau:

- *Chơi là nhu cầu rất tự nhiên với trẻ.* Trẻ cần chơi như cần cơm ăn, nước uống, không khí để thở. Trong thực tế cuộc sống, nhiều trẻ đã quên cả ăn cả ngủ để chơi. Người lớn không tổ chức tạo điều kiện cho trẻ chơi, trẻ cũng tự mình tìm cách chơi. Rõ ràng trẻ có nhu cầu chơi đùa để tìm hiểu và làm quen với mọi việc diễn biến xảy ra trong cuộc sống sinh hoạt hằng ngày, để thỏa mãn nhu cầu vận động phát triển cơ thể... có thể nói, các trò chơi đem đến cho trẻ nguồn

hứng thú vô tận. Người ta đã ví trò chơi như chiếc cửa rộng mở để đón những hiểu biết và khái niệm về cuộc sống xung quanh, như làn gió mát tràn vào đầu óc trẻ thơ. Hoặc nói một cách khác, trò chơi như tia lửa nhỏ làm cháy bùng lên ở trẻ tính tò mò, tính hiếu biết và đó cũng chính là những phẩm chất hết sức cần thiết của con người mới trong thời đại khoa học, kĩ thuật đang phát triển.

- *Trò chơi mang tính tự do, tự nguyện và tính độc lập.* Một trong những nét đặc thù của trò chơi là tính tự do, tự nguyện và tính độc lập của trẻ được thể hiện rất cao. Trong trò chơi trẻ không bị phụ thuộc vào nhu cầu thực tiễn, chúng chơi xuất phát từ những nhu cầu và hứng thú trực tiếp của bản thân. Tính tự do, tự nguyện và tính độc lập của trẻ được biểu hiện ở việc lựa chọn trò chơi hoặc nội dung chơi, tự lựa chọn bạn chơi, tự do tham gia và tự rút lui khỏi trò chơi... Trò chơi hấp dẫn đối với trẻ, bởi vì trẻ hiểu nó, trẻ tự tạo ra nó. Trong cuộc sống thực, trẻ hoàn toàn là trẻ con nhưng ở trong trò chơi chúng là những con người trưởng thành đang thử sức lực và tự tổ chức sự sáng tạo của mình. Nếu trò chơi mà bị ép buộc thì lúc ấy không còn là trò chơi nữa. Tính tự do và tính độc lập của trẻ trong các loại trò chơi khác nhau được biểu hiện cũng khác nhau.

- *Chơi mang tính tự điều khiển.* Chơi là một hoạt động mang tính tự điều khiển cao. Trong trò chơi chứa đựng các quy tắc chơi, chính quy tắc này yêu cầu trẻ phải chấp hành. Còn nếu phá vỡ chúng thì trò chơi cũng bị phá vỡ theo, cho nên người chơi đều tự nguyện chấp hành và thực hiện chúng. Trẻ tỏ ra rất kiên trì và tập trung chú ý khi thực hiện các quy tắc chơi ấy hơn cả những yêu cầu của cuộc sống thực. Có thể nói, các quy tắc chơi đã tạo nên cơ chế tự điều khiển hành vi của trẻ.

- *Chơi mang tính sáng tạo của trẻ.* Trong trò chơi có sự hiện diện của mầm mống sáng tạo. Một số nhà tâm lí học cho rằng, không nên coi trò chơi của trẻ là một hoạt động sáng tạo, bởi lẽ trong trò chơi trẻ em không tạo ra cái gì mới cả. Thật sự đúng như vậy, nếu chúng ta coi trò chơi của trẻ em giống như hoạt động sáng tạo của người lớn thì thuật ngữ "sáng tạo" dùng ở đây là không thích hợp. Song nếu như chúng ta xem xét dưới góc độ phát triển của trẻ em thì thuật ngữ đó có thể chấp nhận được. L.S.Vygotsky đã chỉ

ra rằng, khi trong đầu đứa trẻ xuất hiện một dự định hay một kế hoạch nào đó và chúng có ý muốn thực hiện nó thì có nghĩa là trẻ chuyển sang hoạt động sáng tạo. Ngay từ ở lứa tuổi mẫu giáo, trẻ đã có khả năng đi từ suy nghĩ sang hành động, biến những suy nghĩ của mình thành hành động thực tiễn, thực hiện những dự định của mình. Năng lực này của trẻ được biểu hiện trong các hình thức hoạt động, trước hết là ở trong trò chơi.

Trẻ chơi là để cho mình chứ không phải để cho khán giả xem, chúng không học trước vai chơi của mình mà chúng chỉ sáng tạo ra nó trong quá trình chơi. Có rất nhiều nhà nghệ thuật đã bàn đến tính sáng tạo của trẻ trong trò chơi. K.L.Xtanhixlapki đã khuyên các nghệ sĩ nên học cách chơi của trẻ em, học cách phân biệt “*niềm tin và sự thật*”. Còn nhà đạo diễn phim nổi tiếng G.L.Rôsan đã viết “*Tất cả các loại trò chơi trẻ em đều là thế giới huyền ảo. Trong thế giới huyền ảo đứa trẻ không bao giờ đánh mất “cái tôi” thực của mình, trẻ giống như một người nghệ sĩ... Như vậy, trò chơi trẻ em có thể gọi là trò chơi nghệ thuật, còn sự huyền ảo của trò chơi trẻ em có thể gọi là trò chơi nghệ thuật*”.

Tác giả Kayra thì lại khẳng định rằng, trí tưởng tượng của trẻ em giàu hơn trí tưởng tượng của người lớn. Ông đã đối lập trí tưởng tượng với sự bất chước. Theo quan điểm của ông, các loại trò chơi trẻ em dựa trên “*sự tưởng tượng thuần túy*”, chúng hoàn toàn tách rời khỏi cuộc sống thực.

- *Chơi mang đậm những cảm xúc tình cảm của trẻ*. Một nét đặc thù dễ nhận thấy của trò chơi là nó chứa đựng những xúc cảm tình cảm lành mạnh của người chơi. Nhiều nhà nghiên cứu về trò chơi của trẻ mẫu giáo đã ghi nhận sức mạnh và tính chân thật của các xúc cảm được thể hiện trong trò chơi. Những xúc cảm đó rất phong phú và đa dạng, niềm vui trong trò chơi là niềm vui của sự chiến thắng, niềm vui của sự sáng tạo. Trong trò chơi không những trẻ thể hiện những xúc cảm tích cực mà còn bị dằn vặt, đau buồn về sự thất bại, không thỏa mãn với kết quả chơi, buồn giận các bạn chơi... Nhưng một trong những điều “*ngược đời của trò chơi là dù có sự hiện diện của những xúc cảm tiêu cực ấy trong một số trường hợp thì trò chơi bao giờ cũng vẫn mang đến cho trẻ niềm vui sướng vô bờ, sự thỏa mãn vì đã được chơi hết mình trong thế giới diệu kì của chúng*”.

Trò chơi mà không có niềm vui thì nó không còn là trò chơi nữa.

2.4.2. *Chơi là phương tiện GDKN HĐN có hiệu quả đối với trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non*. HĐVC là hoạt động chủ đạo của trẻ mẫu giáo, trẻ “*học mà chơi, chơi mà học*”. Trong khi chơi, đặc biệt là trong trò chơi đóng vai theo chủ đề, trẻ được thử sức mình hành động như người lớn, tự mình thiết lập các mối quan hệ với bạn bè trong nhóm và cũng ở nhóm bạn bè này trẻ tìm thấy vị trí của mình, khẳng định vị trí đó giữa các bạn chơi. Nội dung chơi lành mạnh hình thành cho trẻ thái độ tích cực đối với hiện thực, có trách nhiệm, biết chia sẻ kinh nghiệm với người khác... Khi tham gia đóng vai, trẻ được trau dồi những phẩm chất quan trọng của một con người mới, đáp ứng những đòi hỏi của cuộc sống xã hội.

* * *

GDKN HĐN trong HĐVC sẽ giúp trẻ chơi với nhau một cách thoải mái, vui vẻ. Trẻ cùng nhau chơi, cùng nhau trải nghiệm những hoạt động của người lớn trong xã hội. Thông qua chơi GV thực hiện nhiệm vụ GD chung cho trẻ và đặc biệt hơn cả trong hoạt động chơi hình thành nên “*xã hội trẻ em*”. Đây là một hình thức đầu tiên giúp trẻ được sống và làm việc cùng nhau. Theo A.P.Uxôva, phẩm chất xã hội với tư cách là bản tính nhân cách trẻ được bộc lộ ra và hình thành tốt nhất dưới ảnh hưởng của “*xã hội trẻ em*”. Theo bà, bắt đầu từ lớp mẫu giáo nhờ “*xã hội trẻ em*” được hình thành với đầy đủ các đặc điểm của nó, đặc biệt là sự đánh giá của bạn bè trở nên đặc biệt quan trọng đối với trẻ, mỗi đứa trẻ trong nhóm đều cố gắng tự kiểm chế những việc làm không được các bạn tán thành và cố gắng làm những việc tốt để được các bạn trong nhóm yêu mến, tín nhiệm. Vì vậy, GDKN HĐN cho trẻ ngay từ lứa tuổi MN có ý nghĩa quan trọng trong việc phát triển nhân cách toàn diện nói chung và phát triển KN HĐN cho trẻ nói riêng. □

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Thanh Bình. **Giáo trình giáo dục kĩ năng sống**. NXB Đại học Sư phạm, H. 2007.
2. Cao Thị Cúc. “*Rèn luyện kĩ năng hợp tác trong nhóm bạn bè cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi thông qua hoạt động vui chơi ở trường mầm non*”. *Tạp chí Giáo dục*, tháng 4/2009.
3. Nguyễn Thị Hòa. **Giáo trình giáo dục học Mầm non**. NXB Đại học Sư phạm, H. 2009.